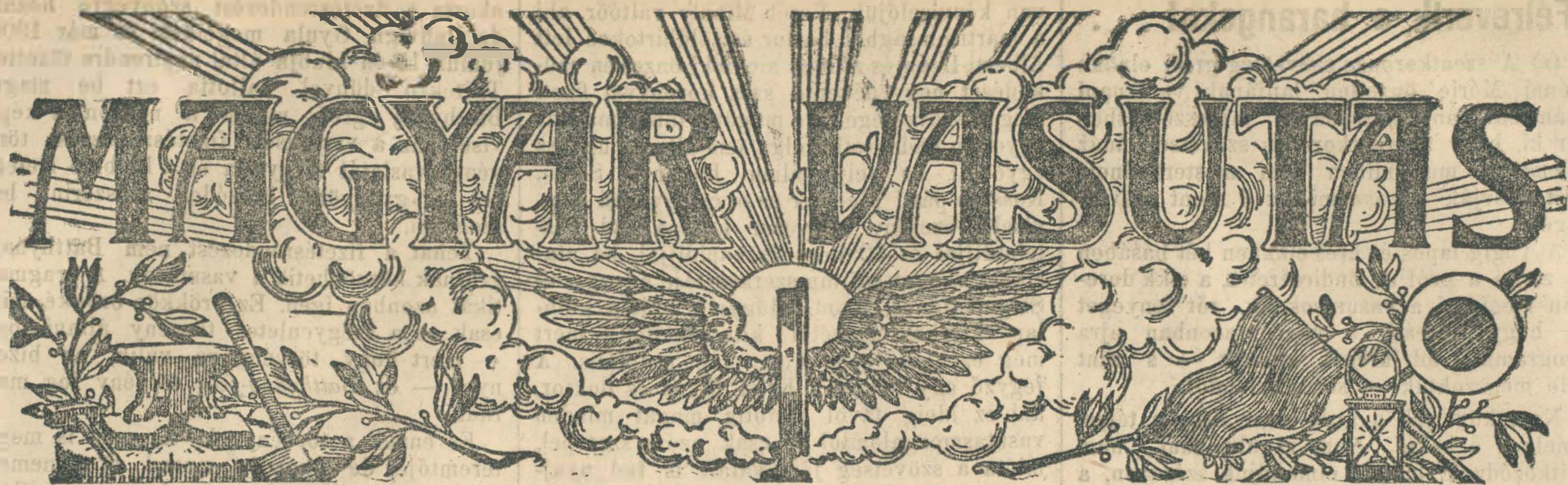

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címezendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

1907 október 10.

Vasutasok!

Magyarország dolgozó milliói 1907. évi október hó 10-én megkezdik a **forradalmi harcot**.

Amióta a jelenlegi kormány magához ragadta a hatalmat, azóta fékevesztetten dul az elnyomatás. **Rabiga a vasutasok osztályrésze.**

Feldulják jogtalan áthelyezésekkel családi otthonát, jogait csorbitják, amelyről a nagy urak azt hirdetik, hogy ime, ezek az „**atyai jóindulatu**“ alkotások a vasutasok érdekében. Pedig hát csak gondolatok vissza a **balesetbiztosítási törvényre, a fizetésrendezésre, a lex Kossuthra és akkor ítéljete, nem-e pária a vasutas?**

Itéljete, hogy nem csodával határos-e a vasutas türelme, hogy nem-e óriási önmegtagadást tanusít a vasutas, amikor évtizedek óta **szótlán türi-vonja az igát, küzd, éhez, csak hogy a hatalmasoknak profitjuk busásabb legyen!**

És mert-e valaha felszólalni az ostromapások fájdalmi alatt? És ha tette is, nem-e **szuronnyal fojtották el küzdelmeit, nem-e puskaaggyal ütötték ki a kenyeret kezéből?**

Ma már a vasutasokban szikra pislákol! Ebből a szikrából kap lángra az elkeseredés és az önvédelem pusztító lángja.

Ennek a szikrának kell majd 1907 október 10-én egy hatalmasat lobbannia. Ezen a napon kell a vasutasoknak is felemelt öklökkel

jogot, szabadságot, kenyeret

követelni a hatalmasoktól!

1907 október 10-én megmozdulnak a népek százezrei s ha van elnyomott lélek az országban, úgy a vasutas százszorosán az.

A dolgozó milliók éheznek, mert a hatalom bitorlói gondoskodnak arról, hogy a népnek még csak száraz kenyér se jusson, de gondoskodnak arról is, hogy beleszólásuk a parlament ügyeibe ne legyen.

Vasutasok! A parlament hemzseg a grófoktól és mánásoktól, minden második ember tizezerholdas, ügyvéd vagy pap. A százezernyi vasutasnak nincsen képviselője, a százezernyi vasutas felének nincsen szavazati joga!

Választójogot a vasutasnak!

Bele akarunk szólni a parlament ügyeibe! Bele akarunk szólni, hogy kenyerünk legyen, hogy öreg napjaink után ne **nyögbér** legyen jutalmunk, hogy gyermekeink iskolába is jár hassanak, **hogy Magyarország a népek hazája legyen, nem pedig álhazafiságot hirdető kufároké!**

Csak a választójog lehet az első hatalmas fegyver a vasutasság kezében és **október 10-én százezer vasutas dörögje a hatalmasok füleibe:**

Helyet a vasutasoknak a népparlamentben!

Ebben a tárgyban a következő helyeken tartunk gyűléseket:

Szeptember 19, csütörtökön: Budapest, I. kerület.
„ 21, szombaton: Debrecen.
„ 21, „ Temesvár.
„ 21, „ Nagykanizsa.
„ 22, vasárnap: Sz.-Fehérvár.
„ 22, „ Szeged.
„ 22, „ Nagyvárad.
„ 22, „ Szolnok.
„ 22, „ Érsekújvár.

Szeptember 22, vasárnap: Piski.
„ 22, „ Ruttká.
„ 23, hétfő: Bpest-Istvántelek.
„ 23, „ Nagybecskerek.
„ 24, kedden: Bpest-Keleti.
„ 24, „ Bp. Északi főm.
„ 24, „ Zólyom.
„ 25, szerdán: Miskolc.
„ 26, csütörtök: S.-A.-Ujhely.
„ 27, péntek: Pécs.

Szeptember 29, vasárnap: Szombathely.
„ 29, „ Szabadka.
„ 29, „ Hatvan.
„ 29, „ Kolozsvár.
„ 30, hétfő: Brassó.
Október 1, kedden: Deés.
„ 3, csütörtökön: Kaposvár.
„ 9, szerdán: Bpest, nagygyűlés.

Ezt a lapszámot terjesszétek a szentkoronások között.

Félreverik a harangokat . . .

(r) A szentkoronás szövetség grófi elnöke Rónai Móric önzetlen lapjának vasárnapi számban anyamasszonyos jajveszéklésben tör ki, hogy a szentkoronás szövetség ádáz ellenségei már miben nem mesterkednek, szét akarják ugrasztani az ő szent szövetségét.

A végig lapos és üres cikkben két hasábon át zengi a gróf ur öndicséretét, a cikk derekán megígéri a vasutasoknak, sőt fenyeget is, hogy félreáll, a végén azonban újra programot ad, üreset, laposat — s mint tőle megszoktuk — semmitmondót.

Nem követjük a gróf urat arra a térre, amelyen ő halad. Nem rágalmazunk, nem szitkozódunk, hanem elmondjuk szárazon, a tények döntő erejével, miért hagyják ott a vasutasok a grófi szövetséget, mely lehet „hazafias“, lehet nemzeti színű, lehet Kossuthimádó, de a vasutasokért, a Máv. emberek tízezreiért semmit sem tett, csak ígért és hitegetett, s úgy mint a grófi elnök maga is csak „kakuktojása“ a szövetségnek, ahová magát pár kiskoru magyarruhas vasutasvitéz segélyével belopta, amiről „Szélmalomharc a Vasutas szövetség ellen“ című vasárnapi cikkében is kotkodácsol, az se az ő terméke, mások költötték ki a gyenge fiókákát, de ő elverte az igazi anyát, mint rablókappan a fészekről és most egyedül kiabál.

Eleve is jelezzük, hogy ni Batthyány Tivadar gróffal mint politikussal, mint mágnással, mint képviselővel, nem foglalkozunk. Hogy ma Magyarországon még az ő véleményének is sulya van, az nem annyira nevetséges, mint szomorú. Hogy képviselő, az választóinak az izlésére vall, hogy mágnás, arról nem tehet szegény, úgy született.

Bennünket ő csak mint a szentkoronás szövetség elnöke érdekel és mihelyt beváltja „fenyegetését“ és „megszabadul“ a nehéz munkától, ránk nézve nem is fog létezni többé.

A gróf urral csak annyit foglalkozunk, és ezt kötelességünk tárgyilagosan megírni, mivé fejlesztette a szentkoronás szövetséget és mit tett idáig az ő szövetsége a vasutasokért.

A szentkoronás szövetség a bomlás útján van. Nagy a fejetlenség és kapkodás a vezetőségben, a tagok ezrével lépnek ki — mert a vasutasok *öntudata* felébredt. Midőn ez a szövetség megalakult, már méhében hordta a bomlás processzusát, mert egyezség útján akart vezetőhöz jutni. Az alapítók érezték a nehéz helyzetet, hogy harci szervezetet nem lehet egyezkedéssel megteremteni és az élére vasutast kerestek, aki független és elég sulyos társadalmi egyéniség. A felfelé való kacsintás útját azonban úgy akarták levágni, hogy a vasutasok minden rétegét igyekeztek belevonni a vezetőségbe, minden kategória képviselőt kapott. Az elnökségben úgy, mint a választmányban. Mindjárt az alakuláskor azonban ezen igyekezet lökést kapott, felülről nagyon sokan beleszóltak, kiváltak a mozdonyvezetők, a munkások is teljesen távol maradtak, vártak. De nem kellett sokká várniok; az alakuló gyűlésen elnök lett Batthyány Tivadar gróf, aki jelölve sem volt és aki támaszkodva az akkori „hazafias“ lázra, belopta magát a szövetségbe. Tehát a legelső „demokrata és radikális“ vasutasszervezetnek egy gróf lett az elnöke, aki ezzel kezdte működését és hogy célját elérje, megbénította inkább a szövetsége fejlődését, hogy az alapítókat kiintrikálja. A többi azután rohamosan jött. Elküld szövetségi pasának Zágrábból az ő teremtményét, a jelenlegi ügyvezető al-elnököt, meghérlették az alapszabályokat, úgy, hogy ma a vasuti klub alapszabályaiiban több liberalizmus van, mint a szentkoronás szövetségben.

Nézzük, hogy áll ma a központi tisztikar. Alelnök egy felügyelő, Szigeti János és egy főellenőr, Seide Arthur. Az altiszt-alelnök Nemes Gyula lemondott. A szolgáltnak még

van képviselőjük, Veréb Mihály váltóőr, aki a nártitomságból háziur és földbirtokos lett Alberti-Irsán és akinek alelnöki önzetlen működését negyedévente száz koronával fizeti meg a szövetség. De mögötte többé ma már egyetlen budapesti szolga sem áll. Az ügyész egyedüli és teljhatalmu Bakonyi Samu, Kossuth-párti főember és országgyűlési képviselő, szerény négyezer korona évi tiszteletdíjjal és 50 koronás napidíjjal, ha utazik. A szövetségi lap szerkesztője ugyancsak Szigeti János, Ksod. felügyelő, akit a klublap szerkesztőségétől kitessékeltek, mert még ezeknek sem volt elég radikális. A jegyző egy névtelen Ksod. titkár és doktor, aki ez ideig távol tartotta magát minden vasutasmozgalomtól és csak azóta szerepel, mióta a szövetség jó hivatalt is tud nyújtani. Az egyik számadó egy délivasuti főellenőr, a főszámvevő egy Máv. főellenőr.

Ehez a tisztikarhoz, mely a szövetség központi fórumát képezi s mely ma tisztán főhivatalnokokból áll, járul a megreformált központi választmány, melynek tagjai a kerületi elnökök, akik *egyszersmind szolgálati főnökök is*. És a kerületi megbízottak? Eddig minden száz tag küldött egy megbízottat, tehát bekerült altiszt és szolga is. A megreformált alapszabályok értelmében háromszáz tag fog egy megbízottat küldeni, vajjon lesz-e egyetlenegy kerület, ahonnan az ilyen reform után egy szolga bekerülne? Emellett csökkentik a kerületek számát ötvenről huszonötre és így sikerül nekik egy tisztviselői, vagy inkább szolgálati főnökökből álló kupaktanácsot összehozni; hát ki vár ezektől radikalizmust, bátor fellépést és a kisvasutasok érdekeiért sikra szállást? Hisz az az ötven ember, aki ezen túl dönteni fog, arra fogja felhasználni mandátumát, hogy a grófelnöknek kellemetlenséget ne csináljon és magának előmenetelt biztosítson.

A szentkoronás szövetség szép alapszabályaiban volt még egy liberális rendelkezés, hogy egy év letelével, bármily naptári év végével kiléphet a tag. Most felemelték a tagsági kötelezettséget három esztendőre, de emellett lapjukban letagadják, hogy ez nem igaz. Persze, hogy nem igaz *még ma!* De holnap már igaz lehet, mihelyt a megváltoztatott alapszabályok megerősítése leérkezik a minisztériumból.

Tehát kitessékelték a kisembereket a szövetség vezetőségéből, kiforgatták azt a kis demokratizmust is a szervezetükből, ami benne volt, a radikális embereket, akikből még a felsőbbség tartott és akikben a személyzet bizott, rágalmazással és alattomos aknamunkával kimarták, tehát elérte végül is a nemezis őket és kár a dühöngés, kár a grófi harangfélreverésért, a szentkoronás szövetségen beteljesül fátuma, eltért céljától, nem lefelé, hanem felfelé akart szolgálatokat tenni, tehát otthagyják azok a tagok, akiknek szemei kinyitak és végig süvölt az elmulás szele a Royal-palota tágas terméin.

Ennyi a szövetségről, fejlődésének és hanyatlásának okairól.

Foglalkozzunk most azzal, mit tett a gróf ur és a szövetsége a vasutasokért ezideig.

Tárgyilagós krónikát írunk sine ira és studio.

A szentkoronás szövetség alapítói az 1904. évi nagy sztrájk híres öt pontjának alapján indult a harcba. Itt mindjárt elváltak utaink, mert ebben az öt pontban a munkások érdekeit nem láttuk megvédve. A főbb pontok elseje volt a szövetség engedélyezése. Ezt is a darabont Vörös László adta meg és Batthyány urnak, mikor beleült a darabontok által engedélyezett szövetség elnöki székebe, az volt az első nyilatkozata, hogy *kár volt* ezt a darabont Vöröstől kérni. De azért nem mondott le. A fizetésrendezés és pragmatika tanulmányozás útjára terelődött és olyan gyenge legények kezébe került, mint egy Kabay György és Aberbanell Salamon. A gróf ur az 1908. év végéig nem

akarta a fizetésrendezést *szőnyegre hozni*, de Ludvig Gyula megelőzte és már 1906 június 15-én klubja által napirendre tűzte. Tajtékzó dühvel vallotta ezt be maga Batthyány gróf, midőn a nyáron a képviselőház a vasutasok fizetésrendezési törvényjavaslatát tárgyalta és a klublap sietett ezt a gyönyörű beszédet szószerint le-szegezni.

Tehát a fizetésrendezést nem Batthyány grófnak köszönhetik a vasutasok. A pragmatikát azonban igen. Ez örökkön-örökké, míg csak ez a szégyenletes törvény állani fog, — mert hogy törvénynyé válik, az bizonyos — ez *Batthyány-féle* törvény fog maradni.

És ennek a törvénynek, ha nem is megteremtője, de okozója marad ő, a nemes gróf, aki a villamosvasutasok szerencsétlen sztrájkja alatti kétszínű magaviseletével megérlelte a kormányban egy szigorú sztrájk-törvény megalkotásának szükségességét. Persze, ma úgy szónokol a gróf ur, hogy *mások* csinálták a villamos-sztrájkot, de az a százhatvan ember, aki kenyér nélkül maradt és akik csak az imént tisztelegtek a főváros polgármesterénél, segélyt és közbenjárást kérve, másképpen tudják a dolgot. És mondjon csak egy konkrét dolgot, amit a munkásságért cselekedett a gróf és szövetsége?

Azt a keveset, amit a mávnál, a déli vasutnál és a szamosvölgyinél kivívtunk, ő és szövetsége csak megakadályozni, de nem kivívni segített.

A vasutasok közül a Máv. kinevezettjei csak kaptak még valami anyagi kárpótlást is a fizetésrendezés után.

De mit keresnek még mindig a déli vasutasok és a többi magánvasutasok a szentkoronás szövetségben?

A pragmatika kancsuka törvényét megkapták — de a kassa-oderbergi vasut alkalmazottain kívül — egyik sem kapott egy fillér javítást sem és nem is fognak kapni, mert ezen vasutak direktorai csak nagyokat kacagnak Batthyány gróf nagy mondásain . . .

A szentkoronás szövetség eltért attól a céltól, amire a vasutasok megalakították. Egy grófi stréber házi egyletévé vedlett. A gróf urnak talapzat kellett az ő közéleti nagyságához és ráállt a vasutasok nyakára. Most a vasutasoknak kinyitak a szemei és lerázták magukról.

Ezrivel hagyják ott a szentkoronás ordó-egyesületet. Jól teszik.

A nagynevű elnök pedig mit tehetne mást, félreveri a harangokat.

De még ezzel is megkésétt. Épp úgy, mint a fizetésrendezési törvényjavaslattal. De azért nem kell busulni elnök ur, a kerületi elnök urak benmaradnak. Ha egyetlen tagjuk sem lesz, akkor is megmaradnak.

A ház megmarad, csak a lakók mennek ki. Megunták az üres jelszavakkal való stájerolást.

Csak tessék félreverní a harangokat . . .

SZEMLE.

Takargatni amíg lehet.

A szentkoronás szövetséget a tagok százai hagyják faképnél. Azok, akik megundorodtak attól a szellemtől, amely lakájokká akarja a tagokat nevelni; az északi kerület szükségesnek tartotta rendkívüli ülésen foglalkozni azzal az erős áramlattal, amely magával ragadja a tagjaik nagy részét és amelyet ők a „*munkásszövetségek*“ és a nemzetközi szocialisták féktelen agitációjának tulajdonítanak.

Az értekezleten foglalkoztak azzal is, hogy miképp akadályozzák meg a tagoknak a szövetségből való kilépését.

A *cseppet sem független* „Független Magyarország“ az értekezlet megtartásához a következő megjegyzést fűzi:

„Ez nagyon szép dolog, de nem szükséges mindjárt félreverní a harangokat. Mert egyálta-

lában nem olyan nagy baj, mint ahogy azt az északi kerület gondolja. Igaz, hogy agítálnak, izgatnak egyesek a szövetség ellen, de korántsem olyan eredménnyel, hogy arról még beszélni is érdemes volna. Mondják, hogy sok ezer tag kilépett. Ez nem felel meg a valóságnak. Mindössze alig ötven-száz ember lépett ki a szövetségből. A szövetség pedig, amelynek csaknem harmincezer tagja van, bizony nem érzi annak az 50 embernek a hiányát. Nem kell tehát annyira megijedni, ebben a dologban igazán felesleges értekezletet tartani.

Ugyan-ugyan kedves kis pausálás pacsirta, ha csak ötven-száz tag lépett ki a szentkoronások védő szárnyai alól, akkor minek izzad ki már napok óta hasábos cikket a szentkorona szövetség elleni izgatásról. Miért foglalkozik gróf Batthyány Tivadar „vezér“- és egyéb cikkekben, ha „kár a harangokat félreverti“.

A szövetség „harmincezer“ tagjáról is tudnánk mesélni sokat, hogy minő erkölcsi alapon nyugszik az állítólag harmincezer tag megszerzése.

Hivatalos presszió, aláíráshamisítás, a tudatlanság kihasználása, ezek voltak azok az eszközök, amelyek lehetővé tették a 30.000, szóval harmincezer tag megszerzését.

Súlyos vádak ezek, de mi helyt állunk értük, mert igazak és mert bizonyítani tudjuk.

Kanászok Máv. gépgyárban.

Hogy a Máv. gépgyárába bevonult a kanászszelem, mi sem bizonyítja jobban, mint az a panasz, melyet a gépgyári munkások a „Népszavá“-hoz intéztek és amely a következőkben szelvézti a gépgyárban uralkodó viszonyokat:

A Máv. műhelyeiben valóságos versenyt rendeznek egymás közt a különböző „urak“ abban, hogy ki tudja válogatottabb ocsmányságokkal zaklatni a munkásokat. Nyálás fíkok mernek ott becsületes munkásemberekkel a legdurvább modorban beszélni. Minden műhelyben meg van ez a jó szokás. De különösen azokban a műhelyekben, amelyek élére a gögtől majd szétpukkadó, faragatlan, technikai tudásban azonban teljesen műkedvelő „urakat“ állítanak. Találkozik ugyan egy-két tisztességes ember, de ezeket is lámpással kell keresni. Ebből az általános nyavalyából érhető meg aztán, hogy Halász ur, a Máv. gépgyár gazdasági osztály vezetője, aki igen intelligens ember és még sohasem káromkodott, — megengedi, hogy egy oly primitív lelki berendezéssel rendelkező valaki, mint Porsche Adolf a rézműhely mestere, garázdálkodhassék a munkásokkal.

— Hátba rugom! Kidobom! Felpofozom! Ez a legkedvesebb és leggyakoribb nyilatkozata Adolfnak, Porsche Adolfnak.

Kittünő állapotok ezek. Adolf urék istálló-nak nézik a műhelyt s ebben a maguk szempontjából igazuk is lehet, csak hogy a munkásoknak is lesz beleszólásuk a dologba. Vajkai igazgató és a többi főnök urak csak akkor rúkolnak elő mindig *atyai* tanácsukkal, ha a gyárat az „idegen beavatkozástól“ akarják megvédelmezni. Olyankor azonban vakok és süketek, amikor panaszt kellene meghallgatni. Hogy mit tett e hó 9-én délelőtt az a bizonyos főnök ur, akinél egy vasesztérgályos tett panaszt Porsche ellen? Még a füle botját sem mozgatta. Csak egy dolgon csodálkozunk. Azon, hogy az ottani munkások az *ilyesmit* eltűrnek. Persze, a haladás szellője még nem hatolt be minden résen. *No de ami késik, az nem mulik.*

Munkáslakások.

Több ízben mutattuk már ki az ország különböző vidékein uralkodó lakásmizériákat. Nem is célunk e helyütt újból ezt fejtegetni, de nem hagyhatjuk említés nélkül, miként igyekszik a Máv. gondoskodni a lakásmizériák megszüntetéséről. Ahelyett, hogy maga venné az ügyet a kezébe és munkáslakások építésével szüntetné meg a

lakáshiányt, mindössze annyit tesz, hogy — miként az északi főműhelyben is — a *hivatalsszolgákkal a műhely területén munkaidő alatt* oly tartalmu reklámcédulákat enged kiosztani, amelyekben öles betűk hirdetik a *telekeladást*. De korántsem a Máv. hirdeti a telkek árusítását, hanem Barok Sándorné, akinek férje Máv. hivatalnok lévén, egész bátran befoghatja a hivatalsszolgákat plakátosztogatásra. Bezzeg volna csak Barok ur Máv. munkás, rögtön alkalmaznának rá különféle tiltó rendeleteket, pláne, ha szövetségi ügyben merne valakit „elkövetni“. Baroknénak szabad mindent, valószínűleg azért, mert segít enyhíteni a lakásszükségén. Csakhogy minek vásároljon a Máv. munkás Budapest környékén telket, mikor a kormány már is tervezi a *künlakhatási engedély megvonását*?

Mert a kormány félti a gödöllői kerületet! Attól tart, hogy a sok ezer és ezer munkás a választói reform megalkotása után szocialista képviselőt fog választani. Ezt megakadályozandó, beleszorítják a vasuti munkásságot a *méregdrága főváros tíz kerületébe*. Persze, hogy a nyárspolgárok között elenyészik majd a sok szocialista szavazat.

Azonban a vasuti munkásságnak gondja lesz arra, hogy ezt a szándékot dugába döntse.

Sok száz és száz család életkérdése függ ettől. A munkásság elég erős lesz rá, hogy ragaszkodjék szabad emberi jogaihoz. *Röghöz kötni nem engedi magát.*

Szabadjegyet!

Az ankétén történt, hogy Kossuth Ferenc nem tartotta megengedhetőnek azt, hogy szabadjegyeket szövetségi célokra használnak. Zugó tapssal jutalmazták a szentkoronások a kegyelmes kijelentést. És ma, alig egy félév múltán a következő hivatalos közleményt olvassuk a szent szövetség lapjában:

Meghívó.

A magyar szent korona országainak Vasutas Szövetsége 1907. évi szeptember hó 29-én és szükség szerint folytatódó 30-án is (vasárnap, 29-én, délelőtti 9 órakor kezdődőleg) Budapesten, a keleti pályaudvar tanácstermében

rendes negyedévi központi vezetőségi ülést

tart, melyre a központi vezetőség tagjai ezennel tisztelettel meghívattak.

A kerületek képviselőitében hivatalból megjelenő 1—1 elnök és 1—1 kiküldött, nemkülönben azok a t. tagtársak, akik ezen az ülésen *netán hallgatóként* megjelenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az e célra szükséges szabadságról és szabadjegyről *rendes hivatalos uton idejekorán maguk gondoskodjanak.*

Budapest, 1907 szeptember 15.

Batthyány Tivadar gróf,
elnök.

Hát a gróf ur is ott ült az ankétén a tapsolók között, a gróf ur is ujongott, mikor az öntudatos vasuti munkások egész sereg vezetőfőfőitől megvonták a szabadjegyet? A gróf urék helyeslése és tapsvihara verte fel a kereskedelmi minisztérium csendjét és ma éppen a gróf urék tanítják ki a tagtársakat arra, hogy szövetségi célra szabadjegyet és szabadságot kérjenek.

Még fülünkben zug a februári tapsvihár és most szemünk előtt a hivatalos felszólítás, amelynek következtében megalkotjuk mi is a véleményünket.

Dr. Tanczer.

Ide ugyan irhattunk volna akármilyen más nevet is. Nemcsak Tanczer ur az egyedüli orvos, akiből hiányzik a humánus érzés.

Tanczer ur véletlenül Temesvárott pályaorvos. És ez baj, nagy baj, mert Vörös Mihály napszámost ő gyógyította. Az nem volna még baj, sőt nem is lehetne dr. Tanczer urat lelkiismeretlenséggel vádolni. Nem lehet ráfogni, hogy Vörös Mihályt nem gyógykezelt volna. Sőt ellenkezőleg, tovább tartotta Vöröst maródi állományban, sem mint kellett volna. Vörös Mihály bizony jó

ideig volt beteg. De azután valahogy csak kilábalta a sokféle nyavalyából. Mi azt hittük, hogy Tanczer doktor tudományának köszönhette Vörös Mihály a felgyógyulást. De csak mi hittük. A doktor ur maga nem hitte. Annnyira nem bízott a saját tudományában, hogy amikor Vörös „egészséget jelentett“, hát azt mondta, hogy még nem egészséges. Hiába esküdözött Vörös Mihály, hogy ő olyan egészséges, mint a makk, Tanczer ur nem bocsátotta szolgálatra.

Hanem Vörös Mihálynak kenyér kellett, meg meg is elégette a tétlenséget. Kapta magát, elment két pályaorvoshoz, Tanczer ur helyetteséhez és bárha ezek egyértelműen egészségesnek találták, Tanczer ur még is még mindig betegnek tartotta.

Nem is bocsátotta hamarabb szolgálatra, amíg egy budapesti főorvos is azt mondta, hogy igenis, Vörös Mihály egészséges.

Most azután azt kérdik tőlünk, hogy ki fizeti meg Vörös Mihálynak azt az időt, amelyet Tanczer ur *tulbuzgósága* miatt elveszített? Három hónap hosszú idő és érzékeny sebet üt szegény ember pénztárára. Hát hogy kifizeti meg az elpocsékolott időt? Tanczer dr. aligha. Mi magunk sem tudjuk, hogy hová forduljon emiatt Vörös Mihály. Talán az Andrássy-ut 73-ik szám alatt meg fogják tudni mondani?

Vigyázat, szentkoronások!

A szentkoronás szövetséghez oly tömegesen érkeznek a kilépési nyilatkozatok, hogy sokszorosítva küldik szét a következő tartalmu levelet:

T. Vajda Zsigmond urnak
v.-málházó

Budapest,
VI., Szent László-u. 42.

Hozzánk intézett megkeresésére tisztelettel értesítjük, hogy kilépését a magunk részéről tudomásul nem vehetjük.

Alapszabályaink 6. §-a értelmében a szövetségből kilépni csak a naptári év végével lehet, ha ezt a tag legkésőbb október 31-ig írásban az illetékes kerületi elnökségnek bejelenti.

Sziveskedjék tehát ez értelemben eljárni.

249. sz. tagsági jegyét csatoltan visszaszármaztatjuk.

Lorber József s. k. Seide Arthur s. k.
titkár. ügyvezető alelnök.

Jól teszik tehát a szentkoronás szövetség tagjai, ha a kilépési nyilatkozatokat *nem a központi vezetőségnél, hanem a kerületi elnökségnél jelentik be.* Csak-hogy legközelebb adatokkal fogjuk igazolni, hogy a kerületi elnökök milyen ürügyekkel igyekeznek a tagokat marasztalni. Így pl. a fenti levél címzettje egyenesen a kerületi elnökséghez nyújtotta be kilépési nyilatkozatát és csak innét került a központhoz, ahonnan azután ezrével mennek szét a fenti tartalmu levelek. Jó lesz tehát óvakodni a fogdmegszövetség ragadozó karmaitól. Az üzletvezetőséghez benyújtott kérvény eléendő ahoz, hogy a járulékok levonása is beszüntessék. Tessék ezt is megtenni, mert vannak emberek, akiknek csak pénzre, fizető tagokra, de nem küzdő táborra van szükségük.

Amerikából.

A „Magyar Ipar“ ezidei 28-iki számában közölte Juhász Lajos, Chicagóban élő magyar iparos levelét. A levélíró most újra oda fordul néhány észrevétellel, amelyből érdemes közreadni a következőket:

„Azt tetszik lapjában megemlíteni, hogy az Amerikában élő magyarokat vissza kellene telepíteni.

Ez majdnem lehetetlenség. Magyarországon az élet nagyon drága. Még itt Amerikában a napi munkabérének egynegyedrésze elég a megélésre, Magyarországon az egész béréből csak tengődik. Bűnös dolog az, hogy az élelmicikkekre annyi adót vetnek.

Itt Chicagóban, ahol én is vagyok alkalmazva, három gyár van egymás mellett, a *háromban több mint 5000 magyar dolgozik*. Sokszor hallgatom a véleményüket; szereti a hazáját, de a szükség, a megélhetés gondja kiszorítja belőle. Sokszor sir benem a lélek, ha hallgatom őket. A virágja jön ide a népek. Amerika mást már be sem fogad.

Tehát azért kell oda törekedni, hogy ipart létesítsünk és hogy talán egykor a forgalomból kikerüljön az a nagy, szükség-telen adó.

Legyen az akár ember vagy állat, nincs annak jó kedve semmihez, ha éhes.

Hát csak menjen ki a magyar munkás — gondolják a magyar főurak — és jöjjön helyükbe ruthén meg oláh munkás, a fő, hogy olcsón dolgozzanak. És amikor így tesznek, akkor még verik a mellüket, hogy hazaffyak.

Szédelgés fényképekkel.

Egy idő óta vasutaskörökben gyakran fordulnak meg ügynökök, akik a „Munkácsy” fényképnagyító és festészeti műterem részére megrendeléseket vesznek fel. Az illetők a cég papírjain kiállított nyugtát adnak az „előlegekről”. Mikor aztán hetek múlva a megrendelő elmegy a fenti céghez a képekért, akkor sül csak ki, hogy a cég mitsem tud a megrendelésről. Boda urék okosabban tennék, ha szocialistaüldözés helyett ezekre a dolgokra ügyelnének.

De viszont a vasutasok is elővigyázóbbak lehetnének és nem ülnének fel ilyen szédelgőknek. Mert amellet, hogy odavész az előleg, sokszor annál bosszantóbb az, hogy a nagytásul átadott fénykép eredetijét sem kapják vissza, pedig ez legtöbb esetben emléktárgyat képez az illetőkre. Azért jó lesz résen lenni.

Vasutassors.

Az államvasutak gépgyárában súlyos baleset érte Kucsera István napszámost. A fejét összezúzta a gép. Súlyos állapotban került az István-kórházba.

Az arad—csanádi vasutak javítóműhelyében a következő baleset történt:

A műhely gépeit egy fekvő gőzgép hajtja, amely egyúttal egy jéggyártó szivattyút is (ammoniak segítségével) hajt. Ebben a jéggyárban Viday Márton gépész egy transmissziót akart megjavítani. Segítségére azonban, hogy a nehéz transmissziót leemelje, nem volt. Ugyanis ebben a jéggyárban, a kazán- és gépházban egy *Hajdu* nevű ur a művezető, aki nem alkalmaz elegendő személyzetet, hanem helyett háromszoros munkát kíván a gépész- és fűtőtől. Tehát munkaerő hiányában *Viday* egyedül fogott hozzá a transmisszió megjavításához, ez alól kiesett a támaszték és a nehéz tengely ráesett *Vidayra* és a jobb kezét összeroncsolta.

Készülődés 1907 október 10-re.

Minden felszólítás nélkül, csupán saját elhatározásukból, a budapesti máv. raktári munkások már is elhatározták, hogy október 10-én munkaszünetet tartanak. A gyűlésekről itt közöljük tudósításainkat:

A Máv. nyugoti állomásának személyzete 1907 szeptember hó 16-án, hétfőn este 8 órakor, Lehel-utca 21/b. szám alatt nyilvános gyűlést tartott a *vasutasok gazdasági és politikai helyzete* napirenddel.

A gyűlés elnöke *Béres József*, jegyzője *Horváth József* voltak.

A napirendet *Cservenka Miklós* elvtárs ismertette. Az előadó bebizonyítja, hogy a vasutasok küzdelmei nem mindenben azonosak a többi munkások küzdelmeivel, mert a vasutas még a gazdasági kérdésekben is magával szemben találja az egész államhatalmat.

A hivatalból való levonás, adó, protekció, mindjobban arról győzték meg a vasutast, hogy az újabb kor vívmányaival, a pragmatikával szemben csakis a jogokkal felruházott vasutastábor lesz képes ellentánni. Ha Magyarország elnyomott munkássága kiveszi részét a küzdelemből, úgy az a *vasutasoknak kétszeres kötelességük*. A népjogokért való küzdelemben a vasutasok szolidaritása fontos kérdés, mert a vasuti alkalmazottak hatalmat képeznek.

Egyelőre egy napi munkaszünetről van szó, amikor is a forgalom lebonyolítását érintetlenül kívánjuk hagyni. Azon elhatározásunk, hogy a forgalmat biztosítsuk, természetesen esetleges bekövetkező rendszabályozások által meg fog változhatni. *Tehát mindazok, akiknél a munkaszünet a forgalom veszélyeztetését vonná maga után, azok tartoznak szolgálatot teljesíteni!*

Ezen megállapodásaink az összes magyar vasutak vonalain végre lesz hajtva, beleértve a magánvállalatokat is.

Végül a következő határozati javaslatot ajánlta elfogadásra:

Határozati javaslat.

Kimondja a gyűlés, hogy a magyarországi proletariátussal egyetértve, a megjelentek is kiveszik részüket az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében megindult küzdelemből. A gyűlés résztvevői elítélik a kormány népellenes politikáját, amelynek gátat vetni egyedül csak a választóreform megalkotásával lesz lehetséges.

De különben is a vasutastársadalom erkölcsi és anyagi helyzetének javulását is csak az általános, egyenlő és titkos választójogtól remélheti, miért is eltökélt szándékuk a megjelenteknek az 1907 október 10-iki általános munkaszünetben résztvenni.

A határozati javaslatot az 500 jelenlévő vasutas egyhangulag elfogadta.

Ezután *Kovács András* fuvarozó munkás biztosította a megjelenteket a fuvarosok szolidaritásáról, küzdelemre és harcra szólította fel a gyűlés résztvevőit.

A gyűlésen megjelent vasutasok lelkesedése szép példával szolgálhat a többi vasutasoknak.

A rákosrendezői pályaudvar munkássága kedden este tartott gyűlést. Az érdeklődés mellett bizonyít, hogy 4—500 ember jelent meg. A gyűlés elnökévé *Tóth István*, jegyzőjévé *Bondy Alajos* elvtársakat választotta meg. *Schubert Zsigmond* elvtárs referátuma után nagy lelkesedés közepette kimondta a gyűlés, hogy *október 10-én a megjelentek nem dolgoznak*.

A dunaparti raktár személyzete szerdán este 1/8 órakor tartott gyűlést a Soroksári-ut 18. szám alatti vendéglőben, csütörtökön este pedig a budai vasutasok a Hegyalja-ut 22. sz. a vendéglőben. Ezekről a jövő számban közlünk tudósítást.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

Tudomásul! *Nikovics* János székesfehérvári fűtőt a szövetség központi vezetősége tagjai sorából kizárta. Ez uton adjuk tudtul tagtársainknak, hogy *Nikovics* ellen a székesfehérvári járásbírósnál rágalmazás és becsületsértés miatt már e hó 6-án feljelentést tettünk. Miután tudomásunkra jutott, hogy *Nikovics* aljas rágalmait újabban Lepsény és Siófok állomásokon is terjesztette, kérjük mindama tagtársainkat, akiknek ilyenmő rágalmakról tudomásuk van, hogy az esetet részünkre megírni szíveskedjenek.

A központi vezetőség.

A helyicsoportok közleményei.

A dombovári helyicsoport e hó 22-én, vasárnap, este 6 órakor taggyűlést tart. A rendkívüli fontos napirend megkívánja, hogy minden tagtárs ott legyen!

Az istvántelki helyicsoport vezetősége értesíti a t. tagtársakat, hogy havi taggyűlését szeptember 28-án tartja meg.

A székesfehérvári helyicsoport vezetősége felhívja a csoport összes tagjait, hogy a gyűléseket és a jövőben tartandó felolvasásokat minél tömegesebben látogatni szíveskedjenek.

Egyben felhívjuk azon tagtársainkat, kik a tagsági díjakkal hátralékban vannak, hogy hátralékaikat törlesszszék, mert ellenesetben kénytelenek leszünk az alapszabályok értelmében eljárni.

A csoport vezetősége feltételezi az összes tagtársakról, hogy ismerik kötelességüket s nem felejtették el: „Egy mindnyájért és mindnyájunk egyért!”

A csáktornyai helyicsoport e hó 22-én, délután taggyűlést tart.

A dési helyicsoport október 6-án, d. u. 2 órakor, taggyűlést tart. Erkölcsi kötelessége minden tagtársnak a gyűlésen megjelenni!

Fogy az ellentábor.

Ha szárazság éri az országot, félreverik a harangot, ha sok az eső, félreverik a harangot, ha tűz van, akkor félreverik a harangot. A szentkoronás szövetség is megkondította a vészharangot. A tömeges kilépésekre rá kellett fognia, hogy ez izgatók, hazátlanok műve, bárha a vak is látja, hogy a talpnyalásban elkopott nyelvű emberek ügyefogyottsága okozza a szentkoronás szövetség züllését. Szeptember 29-én efelett összedugják a fejüket a nagyfejük és tárgyalni fogják: „A szövetség ellen való mozgalommal szemben követendő eljárás”-t, ahelyett hogy a szövetség züllését igyekeznének oly módon orvosolni, hogy a fekélyt távolítsák el.

Batthyány gróf is pennát ragadott, hogy tovább bolondítsa a vasutasokat. Vezércikket irt és bölcsekedik, hogy hány szegény villamosvasutas vesztette kenyerét amiatt a sztrájk miatt, amelyet ő úgy ellenzett.

Veri a mellét, hogy az „ő” szövetségük mennyit tett a munkásokért! Kacagj Európa az ilyen nagyzási hóborton. Az a szövetség vindikál magának ilyen érdemeket, amelynek tagjai a szolgálat közben lenyuzzák a „tagtárs” bőrét.

Mert tessék csak szétnézni a sinek mentén, kik a legnagyobb munkásnyuzók, nem-e azok a szentkoronás sinbetyárok, akik a munkásban még a szentkoronás szövetség keretén belül is csak alárendelteknek látnak? De meg a hires fizetésrendezés, amelyre oly büszke a szent hadsereg, nem-e oly gyalázatos, hogy maguk a szent vezérek is belátják, hogy „orvoslásra” szorul.

Nohát kereshetik már veszett fejszének a nyelét.

Tessék bevallani, hogy képtelenek ezt „orvosolni”, mert ha az önk talpnyalása érne valamit, akkor különb lett volna a „fizetésrendezés”. Csakhogy a szentkoronás szövetség működése annyit ért, mint a körösi szenteltvíz. De még ennyit se. Mert a körösi szenteltvíz se nem árt, se nem használ. De a szentkoronás szövetség működése egyenesen hátrányára volt a vasutasok érdekeinek. En látták be a tévutra vezetett vasutasok, ezers lépnek ki százával, ezrével a szentkoronát szövetségből. És a kilépéseknek nem fog-nak azzal sem gátat vethetni, hogy ha száz vezetőségi ülésen „orvoslást” ígérnek a fizetésrendezési sérelmek felett. De nem vethetnek gátat a szentkoronás szövetség bomlásának azáltal sem, hogy azt hirdetik, miként a „hazátlan bitangok” akarják a

hazafias érzelmű magyar vasutasok nagy szervezetét megbomlasztani.

Hát tessék elhinni, az aki e sorokat írja, ma már nem tagja a vasutasbolondító szövetségnek, de még mindig van olyan jó hazafi, mint Batthyány gróf vagy azok a szentek, akiknek egyedüli érdemük, hogy ha nem is Arpád apánkkal, de mégis a verekei szorosan kerültek be ebbe a hazába. És különös, hogy mindig csupán a hazafisággal hozakodnak elő. Arról mélységesen hallgatnak, hogy a tagsági kötelezettséget tényleg 3 évre emelik fel. Meg arról sem irnak, hogy miként *csapják be azt a fővezér társukat, akinek sok ezer koronát ígérték, de csak rongyos egy-két ezer koronát adtak.* Talán ezt érti a gróf ur azalatt, hogy „egy sereg kartársat anyagi segítségben részesítettek“?

Erről a segítségről tudnánk még egy önálló fejezetet is írni. De egy dolog bizonyos, annak a szövetségnek, amelynek vezetői a kormány vállveregetésére sanditanak, annak nincs létjogosultsága. Ide nem kell röpirat, ide nem kell plakátharc, ez a szövetség züllik, bomlik, mert vezetői nem a vasutasok érdekét, hanem a kormány szekerét akarják előbbre vinni.

A kormány érdeke, hogy ez a szövetség fennálljon. Amíg ez a vezetősége a szent szövetségnek bolondítja a vasutasokat, addig a kormány „*halász a zavarosban*“, addig a kormánynak nem kell rettegnie a vasutasoktól.

A szent szövetség vezetőinek csak egy céljuk van: barátságos miniszteri ábrázatokat látni. Ennek fejében alattvalói hódolattal rakják a kegyelmes lábak elé a vasutas társadalmat.

A temesvári kerületben csak nem működnek izgatók és a választmányi ülést már két ízben el kellett halasztani, mert nem volt határozatképes. Ezt megírta a „*Vasutas Szövetség*“, de azt nem írta meg, hogy azért nem volt határozatképes, mert a kilépések folytán a választmány nem is lehet már határozatképes.

Igy züllik az a tábor, amelyet nem öntudatos szervezkedésre, hanem uszályhordozásra neveltek.

Oh, lehet ám a züllésnek még elejét venni. De ennek csak egy módja van és ez az, hogy dobják ki a szövetségből mindazokat, akik a vasutasokat sunyi, alázatos szolgáltnak akarják nevelni.

Rázzák le a nyakukról azokat a kullancsokat, akik a vasutas társadalom vállain igitkeznak maguknak előkelő pozíciót szerezni.

Ami pedig a kilépéseket illeti, hát ez a mai körülmények között csak szaporodni fognak.

Tessék megnézni a Budapest északi kerületet, hány százra rug a kilépések száma és hány kilépést fognak prezentálni október 14-én az izgatók. A ládafiában gyűlnek, szaporodnak a kilépési nyilatkozatok és október 15-én tessenek majd nyilatkozni, vajjon a számuk csak ötven?

Egy volt szentkoronás, aki még mai is hazafi.

SZERVEZETI ÜGYEK.

A fegyelmi bíróságok választásához. *Vasutasok!* A pragmatikát nyakunkba sózták. Jogfosztás, jogtiprás minden sora annak a pragmatikának. Reánk vár a feladat, hogy amit javíthatunk rajta, azt megtegyük. A fegyelmi bíróságok választása küszöbön áll. A szervezett vasutasok tulajdonképpeni része elkészült már a jelöléssel. Minden vasutas kötelessége, hogy olyanokat válasszon fegyelmi bírósági tagokul, akik a munkáltató vasutasok érdekeit meg is tudják védeni.

Vasutasok! Ne szavazzatok olyanokra, akik a felsőbbség uszályhordozói!

Ne bábokat, hanem férfiakat válasszatok meg fegyelmi bírósági tagokul!

Nappali és éjjeli örök készületek! Legközelebb értekezletet tartunk ügyekben, amelyen a további teendőket fogjuk megbeszélni.

A megtartandó értekezlet sikere érdekében agitáljatok! *A központi lapbizottság.*

Az adó.

— Írta: Dr. Kadosa Marcel. —

VI.

Hatvan. A negyedik kategóriába tartozó helység, mert se törvényhatósága, se rendezett tanácsa, se legalább 8000 lakosa nincsen. Itt tehát 6 korona a családfő adója és 1 korona 20 fillér a családtagé. Amint Kréz tagtársam írja, 10 korona és 8 fillér adót fizetnek a munkások a községi adón kívül. Miután azonban nem részletezi, hogy ebből mennyi a családfő I. osztályu kereseti adója és mennyi a családtagé, mennyi az utadó, betegápolási pótagó stb. E részletezés nélkül nem tudom megítélni, hogy helyese-e a kivetés. Hatvani olvasóim azonban most már önmaguk konstatálhatják, hogy törvényes mértékben róják-e meg őket adóval? Törvényes mértékben, mondom, mert itt csak a mértékről van szó. Hogy nem törvényes módon terhelik adóval a vasuti munkásokat, azt már kifejtettem.

*

Székesfehérvár. A második csoportba tartozó helység. Az I. osztályu kereseti adó itt — mint tudjuk — 9 korona a családfő és 2 korona a feleség vagy a 16 évesnél idősebb családtag után. Dobros István és Fülöp István tagtársak voltak szívesek velem a tényleges fizetések adatait közölni. Eszerint az ipari munkások — legalább azok négyen, kiknek nyugtáját beküldötték — 11 korona I. osztályu kereseti adót fizetnek. Ez törvényes kivetés, amennyiben az illetők feleséges emberek, avagy egy 16 évesnél idősebb családtagjuk van. Kaptam ezenkívül olyan adónyugtát is, amelyben napszámosmunkások 6 korona kereseti adóval szerepelnek. Ezt csak az esetben tudnám megérteni, ha az illetők nem Székesfehérvárott, hanem valamely szomszédos községben laktak, amelyben 6 korona az I. osztályu kereseti adó. Ha azonban Székesfehérvárott laktak, akkor végképpen érthetetlen.

Küldtek be azonkívül Székesfehérvárról egy harmadik fajta nyugtát is, amely szerint egy napszámos 4 korona kereseti adót fizet. Ez azonban valószínűleg nem I. osztályu kereseti adó, hanem II. osztályu, mivel az illetőnek házaeskája is van. Akinek pedig háza van, az fizeti a háza után is az adót és azonkívül II. osztályu kereseti adót. A II. osztályu kereseti adó összege 4 korona, ha a ház után fizetett adó 100 koronát meg nem halad. Ez lesz az a 4 korona, amelyet Székesfehérvárott Szigeti Jánoson bevasálnak. De bizonyos nem vagyok benne. Mindenesetre jellemző, hogy az adófizető polgárnak még csak meg se mondják, hogy mi címen szedik el a pénzét.

*

Piski. Mint aféle kis falucska, a negyedik kategóriába tartozik, amelyben 6 korona a családapa I. osztályu kereseti adója és 1 korona 20 fillér a családtagé. Fischer Sámuel tagtárs volt szíves beküldeni az adókönyvét, amelyből látom, hogy 7 korona 20 fillérrel van megróva. Helyes tehát a kivetés mértéke, ha feleséges ember Fischer tagtárs. Más adat Piskiről nem jutott tudomásomra. Ebből azonban az odavalók most már maguk is megítélhetik a helyzetet.

*

Zólyom. Mint szabad királyi város, amelynek vasuti állomása van, a második helység-csoportba tartozik, amelyben 9 korona a családfő I. osztályu kereseti adója és 2 korona a családtagé. A beküldött adókönyvekben vagy 9 vagy 11 korona szerepel, mint I. osztályu kereseti adótétel és így úgy látszik, helyes a kivetés mértéke. A beküldött

könyvek egyikében 4 korona II. osztályu adó szerepel. Ennek a fejtegetése nem tartozik ide, de helyes a kivetés, miután olyan ingatlanról van szó, amelyek adója 100 koronánál kisebb.

(Folytatom.)

A Máv. pályamunkásainak küzdelme.

Amikor Kossuth Ferenc a t. Ház asztalára letette a vasutas fizetésrendezési törvényjavaslatot, az indokolásban — hátul elrejtve — statisztikailag bebizonyította, hogy a vasuti munkásság *jól keres.* Ebben a táblázatban találtunk olyan tételeket, amelyek szerint Kossuth kimutatja, hogy a pályamunkások keresete *60—90 krajcár naponta.* És Budapesten, az ország szívében is *70—80—90 krajcár* a pályamunkások napibére.

A bérek alacsony voltát a kormány félhivatalos szaklapjai azzal indokolják, hogy *lehetetlen* a vasutnak, az államnak magasabb munkabért fizetni, nehogy ezáltal precedenst alkotva, alkalmat szolgáltatson a földmivelő munkásságnak arra, hogy ezek éppen a vasutnál szokásos napibérekre hivatkozva, a tizezerholdasoktól *magasabb* bért követeljenek. Csakhogy a pályamunkások napibére oly minimális, hogy számtalan ízben fordultak béremelés végett a százféle felsőbbséghez, de mindeddig eredménytelenül. Most azután már ők is *megunták a sok hitegetést, altatgatást* és erősebb fegyverekhez fognak nyulni.

E tárgyban e hó 13-án este az Óvoda-utca 26. sz. alatti vendéglőben 500—600 pályamunkás gyűlt egybe, hogy helyzetüket megvitassák. *Dovcsák* Antal elvtárs ajánlatára elnöknek *Cservenka* Miklós, jegyzőnek *Schubert* Zsigmond elvtársakat választották meg.

Pattermann Dezső elvtárs beszámol ama megbízatásról, amidőn egy régebbi gyűlés határozatából kifolyólag társaival fenn járt Sztérényi államtitkárnál. A méltóságos ur hetet-havat ígért, *de adni semmit sem adott.* A pályamunkások elkeseredése és nyomora ma már *oly foku,* hogy a következményekért sem ő, sem társai *nem hajlandók a felelősséget viselni.* A reá bízott feladattól ő és társai megválni kénytelenek, hogy helyet adjanak *avatottabb, függetlenebb* embereknek.

Fürst Dezső elvtárs készséggel jelenti ki a „*Magyar Vasutas*“ lapbizottsága nevében, hogy az hajlandó a pályamunkások ügyét irányítani. Szól a pályamunkások nyomoráról és rejtélynek véli, miként birnak 70—90 krajcár napszámból megélni. Sztérényi szép választ adott, *de semmi egyebet.* Ebben is csalódás érte a munkásokat, de a csalódás nem öli ki belőlük a lelkesedés tüzeit, sőt ellenkezőleg, *csak növeli majd az elkeseredést.* Ettől a kormánytól békés uton mit sem lehet kapni. Indítatva érzi magát, hogy *határozati javaslatot* nyújtson be, amely szerint, ha október 10-ig a pályamunkások ügye *dülőre nem jut,* úgy készek *harcba állni és az ország összes pályamunkásait csatlakozásra szólítani.*

A Budapest és környéke pályamunkásai által 1907. évi szeptember hó 13-án megtartott nyilvános gyűlés kimondja:

Miszerint a helyzetünk javítására irányult békés szervezkedés, a kereskedelmi kormány ridegsége folytán, nem járt eredménnyel, kimondja a gyűlés, hogy a bekövetkezendőért a felelősség azokat terheli, akik mindenáron a harcot kierőszakolni akarják.

Kimondja a gyűlés, hogy a békés eszközök helyett hozzá fog a legerélyesebb szervezkedéshez, amely nem riad vissza a legélesebb fegyverek alkalmazásától sem.

Kimondja a gyűlés, hogy e küzdelem vezetését a Magyar Vasutas lapbizottságra

ruhazza azon határozott utasítással, hogy ha október 10-ig a pályamunkások emlékirata kedvező megoldást nem nyer, akkor a harcot azonnal indítsa meg az ország összes pályamunkásaival egyetemben.

A gyűlés lelkesedéssel tette magáévá a határozati javaslatot.

Az elnök zárószavában kímelte, hogy október 10-ének érdekében a *vasutasok harminc gyűlést* tartanak, amelyre már előzetesen felhívja figyelmüket.

A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Az alkohol romboló hatása.

Ezen soroknak célja feltárni mindazt a sok betegséget, szerencsétlenséget, nyomort, gyilkosságok változatos, szakadatlan láncolatát, mely az alkoholélvezet nyomán fakad. Bebizonyítani azt a tényt, hogy nincs az a háború, nincs az a járvány, mely kegyetlenebbül szedné szerencsétlen áldozatait, mint az alkohol. Lerántani a leplet és a maga meztelenségében bemutatni az alkoholizált társadalom feneketlen sártengerét, melyhez közeledni csak befogott orral lehet, mert gyilkos büze szédítően hat a gondolkodó és józan emberre. Meggyőzni és felvilágosítani munkástársainkat arról, hogy ne üljenek fel olyan híreknek, melyeket az ivás mellett felhozunk, vagy melyek a „mértékletesség” mellett szólnak. Kinyitni a börtönök, fegyházak, kórházak, javítóintézetek ajtaját és bepillantást engedni a munkáságnak, hogy saját szemeivel győződjék meg az alkoholfogyasztás káros élvezete nyomán fakadó dolgokról.

És ha keresni fogjuk ezen bajok fészket, arra a meggyőződésre fogunk jutni, hogy ennek az oka a ferde és rossz *nevelésben* rejlik, mert ha nyomon követjük az emberi szokásokat, látni fogjuk, hogy születés, névnap, kirándulás, bál, lakodalom, halotti tor, mindenütt az *ivás* a főcél. Részegséggel végződnek az ilyen ünnepélyek. „Mulatni megyünk!” mondják az emberek, ezalatt persze értik, hogy jól berugnak. El sem képzelhető másképp mulatság, csak részegség mellett. Az olyan embert, ki másképpen is tud mulatni, szórakozni, nem csak az alkohol társaságában, az nevetséges dolog, az nem is ember, annak nem is vér csörgedez az ereiben, hanem valami „szappanlé”.

Nem-e a rossz nevelés? Nem-e a környezet sugalmazott hatása alatt történik mindez? Nem látja-e a gyermek, hogy szülei, rokonai, ismerősei mulatnak? (Értsd isznak, részegek). A gyermeket elviszlik kávéházba, mulatságba és ott látja, hogy mennyi ember iszik. Sőt a gyermeket is megismertetik ezzel a gyilkos itallal s ha a gyermek elfüitorítja orrát, milyen jót nevetnek ezen. Sőt adnak inni azért, hogy hamarabb elaludjon a gyermek. Ilyenkor oltják be a gyermeket ezzel a méreggel, melyet magával visz az egész életén át.

Menjen el az olvasó — csupán tapasztalatokat szerezni — a kocsimába, főleg szombaton, vasárnap és látni fogja, hogy itt csupa munkásember, sok munkásgyermek van és vigan, minden gond nélkül, mint akinek rendben van a szénája, iszik, mulat, dorbézol. Ahelyett, hogy haza menne családjához, vagy bevásárolna rongyos gyermekeinek téli inget stb.-it, hogy az egész heti hideg rossz étel helyett enne egy kis meleg tápláló dolgot, fenét, ilyesmit nem kívánhatunk olyan embertől, ki egész héten dolgozik s családja várja azt a rongyos pár garast, miből talán adósságot tudna fizetni fűszeresnek stb.-inek. Elmegy több munkástársával — de nem haza — inni.

Nem is kell tehát azon csodálkozni, hogy szombattól hétfőig sokkal több a bűnesetek száma, mint az egész héten. Hogy számokkal bizonyítsam ezt, álljon itt Lang, kiváló tudós érdekes adata: 141 súlyos testi sértés miatt büntetett egyén közül szombaton 18, vasárnap 60, hétfőn 22; tehát e három napon összesen 100 egyén követte tettét, míg a többi 4 hétköznapon összesen csak 41, de ezek közül is 25 eset magában a kocs-

mában történt. Ehez semmi kommentár nem szükséges, fényesebben beszél ez mindennél, hogy milyen káros a *korcsmázás, az ivás*.

Hallgassuk csak meg azokat a börtön hireket, hogy úgy mondjam „érveket”, amit az ivás mellett felhozunk:

„Az alkohol felvidítja a kedélyeket.” Hát ez igaz, felvidítja ám, de hogy?

30.000 büntetett férfi közül 43-9%, 2800 női büntetett közül 18-1% alkoholistá volt. Ezt Baer orvos állította össze. Hasonló eredményre jutott Lang tudós, ki körülbelül 20.000 fegyenc között 45%, tehát majdnem fele alkoholistát talált. Dr. Stein Fülöp, ki behatóan foglalkozik ezzel a kérdéssel, ugyancsak ilyen eredményre jutott. Kimutatja, hogy 1098 büntetett közül 490 volt alkoholistá, ami 44-6%-nak felel meg. Így „vidítja fel a kedélyeket” az alkohol, ilyesmire ragadtatja magát a részeg ember.

Az alkohol „tápláló erőt ad”, főleg a szoptatós asszonyoknak ajánlják az erős bort, „mert sok tejet ad”. Szóltassuk csak meg azonban a vegyészt, az orvost, mit mondanak ezek?

Liebig von Justus azt mondja: Egy késhegynyi liszt a véralkotásra táplálóbb, mint 4 liter a legjobb bajor sörből. Megfigyelték 10 józan és 10 iszákos házaspárnak a gyermekeit és azt tapasztalták, hogy az iszákos szülők 57 gyermeke közül 12 korán elhalt, 36 elmebeteg, nyavalyatörős, idegbeteg vagy nyomorék volt és csak 9, azaz 17% volt normális, ellenben a józan szülők 61 gyermeke közül csak 5 halt el korán, 6 volt beteges vagy nyomorék és 50, azaz 81-9% maradt normális.

Ugy hiszem, hogy eléggé meggyőző érvek arra, hogy sem mink, sem gyermekeink ne igyanak szeszes italt, hanem arra kell törekedni, hogy mennél több munkástárs győződjék meg arról, hogy a szeszes ital élvezete szerencsétlenségbe, anyagi pusztulásba visz bennünket, családi perpatvart, veszekedést és nyomort rejt magában a szesz.

Magyarországon évente statisztikai kimutatás szerint 40.000 elmebeteg közül körülbelül 20.000 az alkohol rettenetes áldozata. Hány ember nincs ebben a statisztikában felvéve, hány embert nem tudnak intézményeink befogadni, hány ember járkal minden orvosi segély nélkül szabadon!

Ide vezet az alkohol élvezete! Sajnos, a vasuti munkásság között, akiknek a szolgálata rettenetes felelőséggel jár, nagyon sok az alkoholistá. Nem gondolják meg, hogy minden percben áldozatul eshetik a borzasztó méreg hatásának.

Gondoljunk gyermekeinkre, utódainkra, gondoljunk arra, hogy gyermekeink átöröklik szerencsétlen hajlamainkat és megfertőzzük a jövő generációt, akkor le fogjuk tudni az alkohol iránti vágyunkat küzdeni.

Az iszákos apa leányai a legtöbb esetben nem bírják gyermekeiket táplálni, nincs anyatejük, 665 megvizsgált asszony közül 483 nem táplálhatta gyermekeit — mert alkoholistá volt.

Idáig jutottunk. Így tesszük tönkre az emberiséget. Ha sokáig így tart, csupa hülyéből fog állani nemzedékünk.

Lássák be munkástársain, hogy az alkohol *öl*. Jussan eszükbe mindig, — mielőtt a boros poharat megfogják — a kórházak szerencsétlen lakói, akik az alkoholnak esték áldozatul. Ne üljenek fel a mértékletességnek. Ilyen nincs. Ma egy pohár, holnap kettő, ha pénzünk van berugunk és ez nem vezet jóra. Sajnálkozunk a kocsma előtt összeesett vagy kidobott munkástársunkon s világosítsuk fel, hogy: „*Ne igyál szeszes italt.*”

Kis Kázmér.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyerhetnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: VII., Garai-utca 16., I. em. 6. Szövetségünk jogtanácsosa, Dr. Kadosa Marcel ügyvéd Izabella-utca 13. alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben nyerhetnek jogi tanácsot.

LEVELEZÉS.

Nagykanizsa. (Szemtelen poloskák.) A nagykanizsai szénmunkások oly szenvedéseknél vannak kitéve, amelyeket néma megadással még a „jámbor és keresztényi türelemmel bíró”, jól táplált papok sem tűrnének.

Természetes, hogy a szénmunkások is mindent elkövettek, hogy a laktanyának esufolt ócska, rozszant postakocsiból, kitessekeljék ezeket az undorító férgeket, amelyek neincsak a testüket, honnan már a magukkal hozott élelmet is elepték.

S miután szavuknak nem volt meg a kellő súlya, odafordultak főnökhöz, hogy tegyen intézkedést oly irányban, hogy tisztességes laktanyát kapjanak, ahol hosszú szolgálatuk alatt meghúzódhassanak.

Tették ezt abban a reményben, hogy végre-valahára meg fogják valósítani azt, amit pragmatika, meg mi egyéb, valamint Vittingberg felügyelőnk ígérete is biztosított nekik: a tisztességes laktanyát.

A sok kérdésnek, utánjárásnak végre lett annyi eredménye, hogy a multkoriban valami székesfehérvári találmánnyal, amely undorító bűzt terjeszt, befestették a „laktanya” belsejét.

Most már elérték azt, hogy nem kinozzák a szénmunkásokat ezek a férgek, mert a szénmunkások a kocsiban képtelenek tartózkodni, oly nagy a bűz az amugy is romlott levegőjű kocsiban és ezért kénytelenek a szénrakások tetején étkezni, vagy éjjel a 24 órás szolgálat alatti szabad perceiket ezeken tölteni. Hogy mily rettenetes bűz lehet ebben a kocsiban, arra legyen elég bizonyíték a szénmunkástársaink ama szellemességre valló kijelentése, hogy a napokban az egyik pályáór vágányvizsgálás közben, a fűtőháztól fél kilométernyire, egy gyorsan menekülő poloskát talált.

Reméljük, hogy az igazgatóság módját ejti annak, ha kell anyagi áldozattal is, hogy az amugy is elkecseregett szénmunkások ne legyenek sokáig kitéve a férgek által előidézett vérvesztésnek, mert akkor ne csodálkozzanak azon, ha elgyengülve, nem lesznek képesek a munkájukat úgy elvégezni, amint azt az intézet érdeke megkívánja.

Temesvár. (A ceglédi laktanya.) Már Temesvárott is panasz van a ceglédi laktanya miatt. Temesvárról a mozdonyok Ceglédig mennek s így a temesvári fűtők kénytelenek a mozdonyokon aludni, mert a ceglédi laktanyában nincs hely vagy ágy, hol fáradt testük pihenő helyet találhatna. A ceglédi fűtőházi főnök azt mondja, hogy az ő saját ágát nem adhatja oda. No, hiszen bölcs érvelés! De jön a tél és télen nem lehet a mozdonyszemélyzetnek szénrakáson aludni. Lesz-e majd intézkedés? Lesz-e helye a mozdonyszemélyzetnek? Majd elvállik, mennyire megy a Máv. humanizmusa!

Rákös-rendező. (A raktári munkások helyzete.) A már rég megkezdett hatósági üldöztetés még most sem szűnt meg. Még nem elég, hogy két munkást minden bizonyíték nélkül fosztottak meg a kenyerétől, csupán rendőrspiclik besugására. Elegendő volt egy hatósági közeg gyanúsítása. Ugy látszik, a Máv. hasznát hoz abból, hogy régi munkásokat akkor foszt meg a kenyerrüktől, mikor már a nyugbérbe jókora sunima pénzt fizettek be. Az üzletvezetőség rövid uton elbocsátotta a „bűnösöket”. Amidőn a munkások, nem érezve magukat bűnösnek, nem nyugodtak bele ezen igazságtalan intézkedésbe, egy küldöttséget menesztettek az igazgatósághoz, kérve, hogy az ügyet behatóbban vizsgálja meg. A vizsgálat meg is történt, de hogy mi fog történni az ártatlanul elbocsájtott munkásokkal, arról még most sem nyilatkozott senki. Pedig már két hónapja mult és úgy látszik, azért huzabalszsa az ügyet az igazgatóság, hogy a felédés fátyola boruljon rá, vagy pedig, hogy az elbocsátott munkások, megunva a

hosszas várakozást, nem fogják további igazságot keresni.

De a kedélyek nem simultak el, mert most ismét ugyanaz a rendőrközök kezd arcátlanok, aki az elbocsátásoknak oka volt.

E hó 15-én szolgálati uton kiküldtek egy munkáscsapatot, hogy egy karambol közben megsérült kocsit szemügyre vegyen. Az állomásfelvigyázó és a csapatvezető felmentek a kocsira észrevételeiket megtenni s mikor ez megtörtént, odarohant *Szatmári rendőr* és ordítani kezdett, hogy miért mert a munkás felmenni a kocsira? Ugy tett, mintha jobban értene a megállapításhoz, mint az, akinek hivatása. Végre is bekísérte a csapatot az irodába, felírta a felvigyázó és az előmunkás nevét és lakását és azzal, mint valami hős, távozott.

A Boda-huszár nagyon csalódik, ha azt gondolja, hogy „ezekkel az emberekkel is elbánik”, mint a másik kettővel. Vegye azonban tudomásul, hogy neki is vannak bűnei, amiket szükség esetén több raktári munkás tud bizonyítani és ellene a feljelentést is megtették.

De egyébként is gondja lesz a munkás-ságnak a Boda-huszárra!

Gödöllői osztálymérnökség. Hetekkel ez előtt a pályafentartási munkások panasszal fordultak hozzánk, mert a 15-iki fizetéseknel mindig 5—10 korona hiányával lettek kifizetve.

Hogy bebizonyítsuk, miszerint nem keressük minden áron az egyenlenségre vezető okot, az ügyet áttettük a Szövetség vezetőségéhez, amely megkeresést intézett Göth főmérnökhöz a panasz orvoslása céljából.

Akkor a panasz orvoslást is nyert a főmérnök ur részéről és a következő részfizetésnél megkapta mindenki a teljes jogosult keresetét.

A munkások öröme azonban korai volt, mert Andordi számtiszt jóvoltából, ismét oly gyalázatos hiánylatok fordulnak elő a kifizetés alkalmával amely megbotránkoztat.

E hó 14-én történt fizetésnél előfordult, hogy némelyik munkásnak 40—50 koronával kevesebb lett fizetve.

Az igazság kedvéért megjegyezzük, hogy az illetők megkapják a hó végével a hiányzó összeget, azonban elképzelhető annak a családfőnek a helyzete, aki minden fillért számításba vesz a megélhetési feltételek megállapításánál, azután mintegy ötletszerűen 40—50 koronával kevesebbet fizetnek ki neki.

Felkérjük Göth főmérnök urat, tegyen szigorú intézkedést, hogy a jövőben ilyen esetek ne ismétlődjenek!

Andordi számtisztet pedig utóljára figyelmeztetjük, hogy ne gorombáskodjon a teljes joggal felszólaló munkásokkal és legyen lelkiismeretes a reá bízott teendőkben, mert elvégre mi is tudunk majd adataink alapján más hangon beszélni.

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irta Stern J.

TIZENEGYEDIK TÉTEL.

A szocializmus nem tompítja el a tevékenység ösztönét és nem bénítja meg a feltalálási szellemet, hanem amaszt elcsélt, emezt pedig a legnagyobb mérvben elcsélt.

A természet fukarságáról szóló mese és azon állítás mellett, hogy a legnagyobb kényelmet nem lehet általánossá tenni, még azt is szokják a szocializmus ellen felhasználni, hogy az a tevékenységet eltompítja és a feltalálási szellemet bénítja. Ha ezt kereskedelmi tanácsosok, államügyészek és tanárok teszik, akkor rendjén van; de mélyebben gondolkodó férfiak is, amint *Hartmann E.** (kinek erősebb oldalát a szociális problémák ugyan nem képezik), az összes egyházi dogmák ezen esküdt ellensége is elfogadja ezen szociális gazdasági dogmát és összeköti azt az ő észszerű és titokzatos fonalakból szőtt bölcsészeti rendszerével. Pedig Hartmann ismeri a gazda-

* Német tudós. — A fordító.

sági verseny káros hatását, mert a „Phänomenologie des sittlichen Bewußtseins“ című mű (második rész, II. kötet 673. oldal) arról következőképpen nyilatkozik: „Azon áldozatok, melyeket a gazdasági verseny követel, nem kevésbé borzasztók a háború áldozatainál, sőt terjedelmesebbek és általánosabbak is azoknál. Mennyi munkaerőt fecsér el pl. két kereskedő a közönség kegyének hajhászása miatt egymással folytatott versenyharcban, mennyi nyomort viselnek el türelmesen azok családjai azon reményben, hogy kitartás által a versenytársat tönkreteszik! Mennyi liárbavaló verejtékébe kerül sok embernek azon hely kifürkészése utáni lótas-futás, amelyen munkáját értékesítheti, mennyi elsajátított ügyesség és mennyi tanulási idővész el teljesen hiába azon kísérletek közt, melyek a választott munkaágnak egy jövedelmezőbbel, t. i. egy a verseny által kevésbé sujtottal való felcserélése miatt tétetnek meg. Mennyi nyomort, éhséget és betegséget, neheztelést és elkeseredést szül a létérti küzdelem irgalmatlan harca munkások és tőkepénzesek közt, melynek ütközeteit a munkások sztrájkjai és a tőkepénzesek tömeges elbocsátásai képezik és mily ritkán van ezen elkeseredett és a gyomor unszolása miatt keresztülvitt háborúnak más oka, mint az, hogy a tőkepénzesek üzleti viszonya, a belföldi, vagy nemzetközi verseny által annyira kedvezőtlené válik, hogy nem képesek a munkások követeléseit a vállalkozó existenciájának veszélyeztetése nélkül teljesíteni.

Mily határtalanok az olyan népek szenvedései, amely egy gazdaságilag fölötté álló versenyző által kiszívatik, anélkül, hogy verszopóinak csápjaitól egy vagy más módon megszabadulhatna; mily gyakran szolgáltak a háborúk a gazdaságilag előrehaladott népeknek csak eszközül arra (vámcsapások vagy hódítások által), hogy oly állapotot teremtsenek, melyben egy gazdaságilag visszamaradt népek vérért zavartalanul kiszívhatnák! És végre, mint kimaradhatatlan, utolsó, de talán legkárosabb következménye a versenynek, figyelembe veendő az erőltetett túltermelés és a kényszerített altermelés* változó játéka, a családok időszaka és az erre következő krízisek, a termények (árak) mesterséges megrágitása a fogyasztó kárára, azután ismét krízisek és azok következményeinek megszűnése!

Ha a gazdasági versenyből eredő mind e bajokon, ezen nyomoron végigtekintünk, akkor tényleg nagyon közel jutunk ama szociáldemokrata eszméhez, hogy mind e bajok okozóját: magát a versenyt kell megszüntetni. De — ugymond a mi engedékeny tudósunk — e következtetés épp oly elhamarkodott, mintha a háború bajairól beszélünk s a háború megszüntetését követeljük, mert amennyire megdönthetetlenül áll ez a következtetés endemonisztikus** szempontból, épp annyira tarthatatlan az evolucionisztikusból***, mely szerint a verseny mint a gazdasági haladás nélkülözhetetlen lendkereke, a technika és a gazdasági üzem tökéletesítése, a munkaerőszétosztás fokozásának és mindenekelőtt mint a szorgalom és képzettség fokozott összpontosítása, azaz mint a munkaképesség szakadatlan kihasználásának emeltje szerepel... De azért nincs igaza a liberalizmusnak, ha a verseny által előidéztet határtalan nyomort tagadni vagy szépítgetni törekszik, ellenben teljesen igaza van, ha a versenyt, mint minden haladás nélkülözhetetlen kellékét védelmezi.

Hartmann tanítványa *Schopenhauernek*, aki a létnek összes bajait a nyomorból és unalomból következteti: „Az akarat és törekvés képezi az ember egész lényét, mely a csillapíthatatlan szomszúsághoz hasonlít. Minden akarat alapját a szorultság, hiány és inség képezik. Ha azonban az embernek hiányzanak az akarat eszközei, akkor rettenetes

* Altermelésnek azon korlátolt ártermelés tekintendő, mely elégtelen a közszükséglet igényeit kielégíteni. — A fordító.

** Az ember szerencsésjére való tekintetből.

*** A kulturális haladásra való tekintetből.

üresség és unalom fogja el... Az unalom nem csekély baj. Elvégre is valóságos kétségbeesést fest az arcra. Lehetővé teszi, hogy lények, akik egymást oly kevésbé szeretik, mint az emberek, mégis örömet felkeresik egymást és ezáltal a társalgást ennek kutforrásává teszik. Azért tesznek ellene óvintézkedéseket, mint általános sorscsapások ellen, már állami észszerűségi szempontból is, mivel ez a baj épp úgy, mint annak ellenkezője, az éhínség, az embereket a legnagyobb féltékenységre vezetheti. Panem et circenses — kenyeret és cirkuszjátékokat akar a nép. Amilyen állandó ostora a nyomor a népek, épp olyan az unalom az előkelő világra nézve. Erre *Lindner A.* megjegyzi: „Nem egyedül a szerelem és éhség az — amint Schiller mondja —, ami e világ gépezetét mozgatja, hanem még egy harmadik tényező járul hozzá: az unalom. A koponya üressége épp oly elviselhetetlen, mint a gyomor és szív üressége és ez az embert a legnevetesegebb, a legellentétebb és a legképtelenebb dolgok elkövetésére ösztönzi. Az unalom ösztökéli az embert, hogy jólétét kockáztassa és neki menjen a veszélynek csupán azért, hogy abból szerencsésen megmeneküljön. Az ilyen ember felkeresi a játékasztalt, színházat, társalgó-termet, a versenyteret, csatlakozik oly emberekhez, akiket ki nem állhat és előnyt ad a nyers kacérnőnek, aki őt különféle művészi fogásokkal a bizonytalanság hintáján ringatja, azon előzékeny szép nő fölött, aki unalmát akár csak néhány pillanatra is képes eloszlatni; végre kényszerítve érzí magát a munkát felkeresni, hogy abban találjon védelmet az unalom kínjai ellen. Így látjuk, hogy a milliomos még mindig a tőzsdére jár, a gazdag arisztokrata az állam szolgálatába vagy a hadseregbe lép, hogy az unalom meg ne ölje őket. Valóban, az unalom nagyobb baj, mint az éhség, az ember elméje tehetetlenebb, mint a gyomor. A gyomor szükségletei napi háromszori étkezés által ki van elégitve; az elme nem oly megelégedett, az mindig enni akar, az telhetetlen. Egy pillanat elemészti, amit az előbbi hozott; folyton tátong a szellemi ür és új eledelt követel. Az unalom stb. stb.“ Félbeszakítom idézetemet, nehogy az olvasót is az unalom támadja meg.

Még csak egy konzervatív író, *Horwitz A.-t* akarom felemlíteni, aki néhány évvel ezelőtt megjelent „Moralische Briefe“ című munkájában többek között így ír: „Nincs nagyobb esztelenség, mint mindig csak élvezni akarni. Ez lehetetlen, ez ellenkezik az természet törvényével. Az emberi idegek erre képtelenek. Ti legszegényebbek, akik az élet legkönnyebb művészetét, az élvezet művészetét oly nevetéséges módon megnehezítitek magatoknak, hogy például az egyik szalonból a másikba rohantok, ebédekkel és vacsorákkal telítömitok gyomrokat és annyira elzsírosodtok stb.

Elérzékeltlenül, eltoplult s az unalomtól eltorzult nyárspolgári arcotok minden egyénél a legérthetőbben hirdeti a régi egyszerű tant, hogy az ember nem képes élvezeteinek mennyiségét önkénytelen a végtelenig fokozni. Az életet élvezni kell! Jól van; legyen ez a jelszavatok, de tartsátok szem előtt az emberi természet törvényeit és ismerjétek fel, hogy a legjobb és legtartósabb élvezet, az élvezetek legbecsesebb fűszere csakis a becsületes és tisztességes munka, épp úgy, mint minden finom sütemény és csemege nyaldosása mellett mégis csak a kenyér és hus a legegészségesebb táplálék. Csakis a munka képes az élvezetre, nemcsak azáltal, hogy élvezeti cikkeket teremt, hanem még inkább azáltal, hogy a testet az élvezetekre képesebbé teszi, hogy a kedélyállapotot felfrissíti és rugékonnyá teszi és végül azáltal, hogy az ellentét élessége által az élvezetnek még inkább tért nyújt, épp úgy, mint az órámgát is előbb fel kell emelnünk, ha mozgásba akarjuk hozni“.

(Folytatása következik.)

A HÉT ESEMÉNYEI.

Kisiklott gyorsvonat. Súlyos vasuti szerencsétlenség történt e hó 14-én éjjel Pragerhof közelében. A Triesztből elindult 6. számú gyorsvonat éjjel 1/3 órakor Pragerhof közelében kisiklott. A vagonok lezuhantak a töltésről és a mozdony félméterre a földbe furódott. Az utasok közül csak a mozdonyvezető sérült meg súlyosabban. Az utasoknak csúdas véletlenségből semmi komolyabb bajuk nem esett.

Enskirchenben szeptember 12-én majdnem nagy vasuti katasztrófa történt. A mozdonyvezető ugyanis észrevette, hogy a sineket egy nagy darab uton felszakgatták. Még sikerült a vonatot idejekorán megállítani. Valószínű, hogy merényletet akartak elkövetni a berlini személyvonat ellen.

Vasuti összeütközés. Castelljubiléo olasz városka közelében szept. 14-én éjjel 10 és 11 óra között egy postavonat összeütközött egy katonai vonattal. A lokomotívvezető jókor megtudta állítani a vonatot s így nem történt nagyobb katasztrófa, különben is a katonáknak legnagyobb része kiugrott az ablakon. Egy tiszt és harminc közlegény mindazonáltal megsérült s egy altiszt csonttörést szenvedett.

Öngyilkos fékező. Aradról jelentik, hogy ott az Erzsébet-ligetben egy husz éves fiatalember oltotta ki az életét. Nagy György vasuti fékező az öngyilkos.

Ismét közuti vasutas-sztrájk Nápolyban. Alig néhány hete általános sztrájkot rendeztek a nápolyi közuti vasut alkalmazottai fizetésük javítása és a menetrend emberségesebb betartása miatt. Orlandó igazságügyminiszter közbelépésére az igazgatóság a sztrájkolók valamennyi kívánságát teljesíteni ígérte. Az alkalmazottak erre ismét szolgálatba léptek. A megállapodást azonban nem tartotta be az igazgatóság, mire e hó 7-én ismétvalamennyi alkalmazott bérharcba lépett. A sztrájk óriási csapás különösen a kiskereskedelemre, mert a Piedigrotta-ünnepeken így a hívők nagyrésze nem vehet részt s a szokásos vásár is kisméretű lehet csupán. A sztrájkolók békésen viselkednek, rendezavarás eddig sehol sem fordult elő. Az igazgatóság 25 centesimo bérjavítást és a vezetőik részére elkülönített helyet azonnal megadni hajlandó.

Vasuti baleset. A péntekről szombatra virradó éjszakán vasuti baleset történt a Budapest-ferencvárosi pályaudvaron. A ferencvárosi pályaudvarról indított gépmenet összeütközött a Budaörsről jövő 1054-es számú tehervonattal. Az összeütközés oly erős volt, hogy Csetényi János kisegítő fékező kibukott a kocsiból és könnyebb sérülést szenvedett. Tizenhét kocsi, valamint a pályatest megrongálódott. Az összeütközés miatt öt reggeli vonat késéssel robogott be a keleti pályaudvarra.

Esküvő a kivégzés előtt. Habár lapunk szűk kerete nem engedi meg, hogy a vasutas-érdekeken kívül eső dolgokat leközzöljünk, azonban lapunk olvasóiban fel akarjuk kelteni az érdeklődést azon emberfeletti küzdelem iránt, amelyet a szabadságra törő orosz nép folytat a véres kezű cárral és kormányával szemben.

Ezért közöljük az alanti, igazán megható kis történetet, amely az emberi léleknek a szabadság utáni vágyódását tárja elénk.

*

Pétervárról jelentik, hogy Szinyavszky Szergej, akit a cárral való összeesküvésben részesnek mondott ki a törvényszék s ezért halálra ítélte, szeptember 2-án tartotta esküvőjét a fogházban Purkin Katalinnal, másnap pedig, kora hajnalban kivégezték.

Purkin Katalin már régebben menyasszonya volt Szinyavszkijnak s nem akarta elhagyni akkor sem, amikor a fiatalembert harmadmagával perbe fogták a cárral való összeesküvésért. Mikor a bíróság kimondta a halálos ítéletet, amely mindenkit meglepett, a leány mindent elkövetett, hogy megtartsa esküvőjét Szinyavszkijjal, mert tudta, hogy ezzel elviselhetőbbé teszi vőlegénye szenvedéseit. Az engedelmet nagyon nehezen kapta meg, de végre mégis megkapta s az esküvő a fogházi fogház kapornájában volt szeptember 2-án, délután 5 órakor, az orthodox egyházi szertartások elhagyásával. Tanuk fogházörök voltak. Szinyavszky arra kérte a fogház igazgatóját, engedje meg, hogy két elölt társa is jelen lehessen, de nem engedték meg. Az esküvő után még együtt maradhatott a feleségével, aztán levitték a cellájába és hajnali szürkületkor társaival együtt kivégezték. Szinyavszky és társai elítélése és kivégzése még a nagyon lojális embereket is felháborította, mert bűnösségüket senki és semmi sem bizonyította eléggé. Remélték, hogy a cárral időben közbe lép és megkegyelmez nekik s hogy a megkegyelmezés elmaradt, nemcsak a bíróságot, hanem a cárt is vádolják.

Vasuti katasztrófa. Bostonból és Londonból érkező távirati tudósítások óriási vasuti katasztrófáról adnak hírt. A szerencsétlenség Amerikában

a new-hampshieri vonalon Quebec és Boston között történt. A Quebecből vasárnap délután Boston felé indított expressezvonat Canaan közelében összeütközött egy tehervonattal. Az expressezvonat negyven mértődes gyorsasággal robogott amikor a katasztrófa bekövetkezett. Az utasok legnagyobb részét álmából riasztotta fel az irtózatosszerű reccsropogás. Az első vagonban, amelyben kilencven utas volt, belefuródott egy mállakocsi. Egy szempillantás alatt csupa véres rom volt a két vagon. Az utasoknak fejét, lábát, kezüket tépték el a darabokra törött vasgerendák.

Bostonból hamarosan megérkezett az első mentőexpedíció. Két óráig tartott, míg valamennyire eltakarították a romokat. Tizenöt embert még élve találtak, de alig fog közülük egy is felépülni, olyan irtózatosságot okoztak.

Éjfélkor huszonöt holttestet találtak az első vagon romjai alatt. Három kivételével a kilencven utas oda veszett.

Vasuti baleset. A napokban a déli órákban vasuti baleset történt a körös-völgyi motóros vasut újszentannai állomása közelében. A motóros, eddig ki nem derített okokból kisiklott s az erősen megrongálódott kocsiiban kilenc utas sebesült meg kisebb-nagyobb mértékben. A sebesülteket kisegítő vonaton Aradra szállították. Azt hiszik, hogy hibás váltóállítást okozta a kisiklást.

Gyűlési tudósítások.

A ceglédi vasuti munkások e hó 10-én értekezletet tartottak, amelyen Tóth József, Polánszky József és Dovesák Antal szóltak a tárgysorozathoz. Az értekezlet célját a szervezkedés előmozdítása és a kereseti viszonyok javítása képezte. Az összes résztvevők szükségesnek tartották a leghatásosabb agitáció kifejtését a szervezkedés érdekében.

MULATSÁGOK.

A V. M. O. Sz. székesfehérvári helyicsoportja az 1907. évi október hó 5-én, szombaton, este 8 órakor, a Szűts-féle vendéglő helyiségben (József-u. 14), a D. V. műhely-zenekar és dalárda szíves közreműködésével, felolvasással, szavaltatokkal és különféle műsorszámokkal egybekötött kedélyes estélyt rendez, amelyre úgy a helyi, mint a vidéki vasutasokat és b. családjaikat meghívjuk. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Műsor ára 30 fillér, amely minden belépőre kötelező és egyszersmind belépti díj is szolgál.

A helyicsoport vezetősége.

Kiadóhivatali üzenetek.

Hogy a lapunk pontos kézbesítése lehetővé váljék és ne legyen az olvasóinknak panaszra okuk, a következőkre hívjuk fel tagjaink figyelmét. Lakásváltozás bejelentését lehetőleg a hét végéig kell elintézni olyképpen, hogy a név, a régi és az új lakcím a lehető legpontosabban, valamint azon helyicsoport neve is bejelentendő okvetlen, ahol az illető befizetéseit eszközli.

Nem szabad a reklamációt hetekig halasztani, hanem amint az első lapot nem kézbesíti a posta, ezen körülmény azonnal bejelentendő a kiadóban.

Ha kölcsönösen megteesszük kötelességünket, akkor sikerrel fog járni azon törekvésünk, hogy lapunk pontos kézbesítése által minden egyes tagot szervezetünkhez bilincseljünk.

Üdvözlettel

a kiadóhivatal.

Felkérjük a helyicsoportokat és az egyes tagokat, hogy a folyó évi 29-es számú „Magyar Vasutas” meglévő példányait szíveskedjenek beküldeni, mert fontos okból szükségünk van erre a számra. Postaköltséget megtérítjük.

A kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

Szegedi műhely. Bravo! Nagyon helyes, hogy az összmunkásság tüntetésében résztvettek. Képzeljük a többség megnyult orrát, mikor a hatalmas menetet végignézte, összehasonlították az ő inci-finci parádés menetükkel. Ugy látszik, a hivatalos kirendelésekkel sem lehet az érzelmeiket elfojtani. Csak előre a megkezdett uton!

Sátoralfajhely, K. M. Köszönete tényleg kimaradt, de számtalanszor megüzentük, hogy egymást segítenünk erkölcsi kötelesség és senki se várjon ezért nyilvános köszönetet. Ezért maradt ki K. M. köszönete is.

Cegléd. Bányai vagy Banai ur, mert a nevét úgy írja, hogy olvasni sem lehet, már a mozdonyvezetőket is piszkálgatja. No hát, ezek ugyancsak kiadják majd neki az árulkodásért a jutalmat. Önök meg csak annál is inkább szervezkedjenek. Helyesen teszik.

Vecsés. Dehogy adjuk le a naptárba. Küldje be a „Magyar Figaró”-nak vagy a „Fidibusz”-nak.

B. M. Hogy mikor hozza be a szerkesztőségbe drámai művét? Este 10 után. Akkor már a szerkesztőség ajtaja zárva van.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

HIRDETÉSEK.

Rovat alatt közlötték a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

8 visitfénykép 1.50 frt.

- Kitűnő kivitelben! ■
- Feltűnő olcsó árak! ■

BODOR IMRE

fényképészeti műtermében

Budapest, VI., Király-utca 84.

MAGYAR VASUTAS ZSEBNAPTÁR

1908

1908

ÁRA 80 FILLÉR.

Az elmúlt év sikerén felbuzdulva, másodizben jelenik meg a „Magyar Vasutas Naptár”.

A ti lázas munkátoknak, hatalmas agitálástoknak meg lett az eredménye: tartalomdusabban, csinosabb külsőben adhatjuk közre a naptárt mint az elmúlt esztendőben.

Kapós volt naptárunk már tavaly is. Sok, sok ezer példányt adtunk el belőle és éppen ez a körülmény teszi lehetővé, hogy az idei naptárt izlesebb, díszesebb kivitelben, de jóval olcsóbban árusíthatjuk mint a tavalyit.

Pedig a tartalom tekintetében sem áll az idei naptár a tavalyi mögött. A szükséges tudnivalók egész tárházát rejti magában. Utbaigazítással szolgál a rendeletek szövevényes tömkelegében, felvilágosítja az olvasót azokról a jogokról, amelyeket a rendeletek a vasutasok részére biztosítanak. Az új fizetési táblázat és szolgálati rendtartás, a déli vasuti passzív rezisztencia eredményeképpen kivívott előnyösebb munkaviszonyok olyan közérdekű dolgok, amelyeket kihagynunk nem volt szabad. Az új betegsegélyző és balesetbiztosítási törvény, a megváltozott Máv. nyugdíj- és nyugbér-alapszabályok, amelyek a Máv. alkalmazottak ezreit érdeklik, éppen úgy helyet találtak ezeken a lapokon, mint például a szamosvölgyi vasut munkásainak kollektív szerződése. Elvünk volt, hogy aki sokat hoz, az mindenkinek nyújt valamit. De nemcsak a szolgálati ügyekkel foglalkozó dolgokat tartalmaz a naptár. Szórakoztató olvasmányok, igazi poéták, kitűnő orvosok és jogászok avatott tollaiból származó cikkek élénkítik naptárunkat.

És higgyétek el vasutasok, hogy mindemellett a naptár összeállítása csak gyerekláték volt ahhoz a munkához képest, ami még hátra van és ez: a naptár terjesztése. Ez a munka reáték vár vasutasok! A ti feladatotok a naptár terjesztésével belélni és oda hatni, hogy a naptár minden vasutas zsebében helyet találjon. Tegyetek meg ez irányban minden lehető, ez által is biztosítjátok már elve, hogy a jövő évi naptárunk még az idelől is fényesebb kiállításban forogjon a százezernyi vasutasság kezeln.

Vasutasok! Ne vegyetek más naptárt, csak a „Magyar Vasutas Zsebnaptár”-t 1908-ra.